

॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ ईश्वरोऽपिशुचोरोदुं नाशकोत् नचातिचित्रमेतत् स्त्रीपुंसोः प्रसंगः आसक्तिः त्रासमावहतीति तथा विभक्तेरलुगार्षः सर्वत्रैवभयावहइति पाठांतरं सुगमं ॥ १७ ॥ किमुतेति प्रासंगिकोक्तिः अग्निहोत्रमजुहोत् प्रभुः रामः ॥ १८ ॥ आत्मज्योतिर्निजंधाम ॥ १९ ॥ जलधिबंधनमस्रपूगैश्चरक्षसांवधइतीदं कविभिराश्चर्यमिव वर्णितमपि यशःस्तुतिर्न भवति तत्र हेतुः अधिकसाम्याभ्यां विमुक्तंधामप्रभावो यस्य तस्य किंकपयः सहायाः अतः सुग्रीवाद्याश्रयणं यथा लीलामात्रं तथैवेदमपि युक्तं चैतदित्याह सुराणां याज्ञया आत्तास्वीकृतालीलार्थात्तनुयै न तस्य

तदीयं धनमानीय सर्वे राज्ञेन्यवेदयत् ॥ शत्रुघ्नश्च मधोः पुत्रं लवणं नाम राक्षसम् ॥ १४ ॥ हत्वामधुवने चक्रमथुरां नाम वैपुरीम् ॥ मुनौ निक्षिप्य तनयौ सीता भर्त्रा विवासिता ॥ १५ ॥ ध्यायंती रामचरणौ विवरं प्रविवेश ह ॥ तच्छ्रुत्वा भगवानुरामो रुंधन्नपि धिया शुचः ॥ १६ ॥ स्मरंस्तस्या गुणां स्तांस्तान्नाशकोद्रोदुमीश्वरः ॥ स्त्रीपुं प्रसंग एतादृक् सर्वत्र त्रासमावहः ॥ १७ ॥ अपीश्वराणां किमु तग्राम्यस्य गृहचेतसः ॥ तत ऊर्ध्वं ब्रह्मचर्यं धारयन्नजुहोत् प्रभुः ॥ त्रयोदशाब्दसाहस्रमग्निहोत्रमखंडितम् ॥ १८ ॥ स्मरतां हृदिविन्यस्य विद्धं दंडककंठकैः ॥ स्वपादपल्लवं राम आत्मज्योतिरगात्ततः ॥ १९ ॥ नेदं यशोरघुपतेः सुरयाज्ञया तल्लीला तनोरधिकसाम्यविमुक्तधाम्नः ॥ रक्षोवधो जलधिबंधनमस्रपूगैः किंतस्य शत्रुहनने कपयः सहायाः ॥ २० ॥ यस्यामलं नृपसदस्सु यशोऽधुनाऽपि गायंत्यघ्नमृषयो दिगिभेद्रपट्टम् ॥ तन्नाकपालवसुपालकिरीटजुष्टपादांबुजं रघुपतिं शरणं प्रपद्ये ॥ २१ ॥ यैः संस्पृष्टोऽभिदृष्टो वा संविष्टोऽनुगतोऽपि वा ॥ कोशलास्ते ययुस्थानं यत्र गच्छंति योगिनः ॥ २२ ॥ पुरुषो रामचरितं श्रवणैरुपधारयन् ॥ आनृशंस्य परो राजन् कर्मबंधैर्विमुच्यते ॥ २३ ॥

॥ २० ॥ एवं विधलीलाप्रयोजनं दर्शयन् प्रणमति यस्य यशः नृपाणां युधिष्ठिरादीनां सदस्सु ऋषयो मार्कण्डेयादयो गायंति दिगिभेद्राणां पट्टवदाभरणरूपं तत्पर्यंतं व्याप्तमित्यर्थः नाकपालादेवाः वसुपालावसुधापालाश्च तेषां किरीटैर्जुष्टं पादांबुजं यस्य तं रघुपतिम् पाठांतरे तत्तस्य रघुपतेर्जुष्टं पादांबुजं प्रपद्यइत्यर्थः ॥ २१ ॥ सरामः संविष्टः उपवेशितः अनुगतो वा यैः ते कोशलदेशवासिनः सर्वेऽपि यत्र योगिनो गच्छंति तत्स्थानं ययुः ॥ २२ ॥ आनृशंस्य पर उपशमनिष्ठः सन् विमुच्यते ॥ २३ ॥